

PISA

Platforma pentru Inițiative
de Securitate și Apărare

KONRAD
ADENAUER
STIFTUNG

**STRATEGIA DE SECURITATE NAȚIONALĂ:
REFLECTAREA INTERESELEOR ACTORILOR
MAJORI ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI
RAPORTAREA CHIȘINĂULUI LA ACESTEA ÎN
CONTEXTUL ACTUAL REGIONAL**

Mădălin Necșuțu,
jurnalist TVR Moldova,
corespondent Balkan Insight

CHIȘINĂU 2023

Strategia de Securitate Națională (SSN) va trebui să definească clar rolul fiecărui actor cu interese puternice în Republica Moldova față de care să existe o diferențiere clară de abordare, și o definiție precisă a potențialului de risc, sau cel de cooperare pe care Republica Moldova trebuie să-l aibă în vedere ca direcție în anii viitori. Strategia în cauză este extrem de importantă, deoarece va sta la baza altor documente de apărare și va impune atât direcții de dezvoltare ale sectorului de securitate și apărare, dar va determina și direcțiile politice pentru conducerea de la Chișinău.

Pierderea de către Rusia a unor atuuri deținute anterior asupra Republicii Moldova, precum și direcția strategică adoptată de Chișinău către integrarea europeană sunt două elemente diametral opuse ce necesită o analiză aparte.

Este imperios necesar ca noua Strategie de Securitate Națională a Republicii Moldova, document la care se lucrează intens și este pe cale de a fi definitivat, trebuie expres să definească Federația Rusă ca pe un stat cu interese total divergente cu cele ale Chișinăului. Mai precis, un stat ce exercită un risc iminent asupra Republicii Moldova și a aspirațiilor sale politice. Riscurile țin atât de intensificarea elementelor războiului hibrid, în special propagandă, dar și unele potențiale ce țin de domeniul militar pe fondul creșterii amenințărilor directe din partea liderilor politici și militari de la Moscova la adresa Republicii Moldova.

De altfel, Rusia și-a prezentat clar direcțiile de acțiunile privind așa-numită „vecinătate imediată”, care include și Moldova în cadrul noii Concepții de politică externă a Rusiei, ce a intrat în vigoare la finele lunii martie. Mai precis, Rusia nu va permite ca aceste state din ceea ce Moscova consideră „arealul ei geopolitic” să se îndepărteze din sfera sa de influență. În ultimele luni, Moscova și-a concentrat discursurile împotriva a trei state – Moldova, Kazahstan și Armenia – fapt ce confirmă Republica Moldova ca pe o prezență de risc în planurile Kremlinului privind zona sa de influență și de manevră.

Anterior, Strategia de Securitate a Rusiei din iulie 2021 conținea o serie de prevederi ce făceau referire la „apărarea valorilor etico-spirituale tradiționale ruse, a culturii și memoriei istorice”. Cum Rusia are numai în regiunea separatistă transnistreană 220.000 de cetățeni ruși în acte, care trăiesc eminentemente în spațiul mental și informațional al „Ruskii Mir”, acest lucru este un argument suficient ca Rusia să acționeze în baza acestui document.

Liderii militari ruși au descris în 2021 strategia militară actuală drept una de „apărare activă”. Acest concept are o istorie profundă în gândirea militară sovietică, evoluând de la o discuție operațională la un cadru strategic în perioada sovietică târzie.

Strategia militară și conceptele operaționale asociate vorbesc despre „modul de război rusesc” și a influențelor sale. Strategia rusă reflectă alegeri în planificare, concepte operaționale și structura forțelor sau capacitățile de a le realiza. Noțiunea de activitate în strategia militară rusă descrie atât măsurile preventive luate înainte de izbucnirea unui conflict, pentru a-l descuraja, cât și principiile de conducere a războiului, fapt ce denotă că Rusia se pregătea încă din 2021 pentru războiului împotriva Ucrainei.

Strategia „ofensivă-defensivă” a Rusiei

O strategie defensivă pune accentul pe apărarea manevrelor și pe contraatac. În 2021, Rusia vorbea despre „ofensivă-defensivă”, concept ce prevede angajarea persistentă a unui adversar pe tot teatrul de acțiuni militare, inclusiv infrastructura critică din aceea țară, prin executarea de operațiuni strategice care afectează capacitatea sau voința adversarului de a susține lupta. Acest fapt îl vedem astăzi extrem de elocvent în Ucraina, acolo unde sunt atacate ținte civile și infrastructura critică a Ucrainei tocmai pentru a slăbi moralul populației și a descuraja lupta împotriva agresorului.

n consecință, strategia militară rusă este compusă din concepte operaționale care reprezintă constructe defensive și ofensive fără distincție clară.

Sentimentul de „activ” în cadrul apărării active prevede demonstrații sau utilizarea limitată a forței pentru a convinge oponenții că costurile agresiunii ar depăși beneficiile dorite. Din perspectiva rusă, statele folosesc în principal mijloace non-militare și abordări indirecte pentru a atinge obiectivele politice. Aici este în prezent și cazul Republicii Moldova asupra căreia Rusia nu folosește încă mijloacele militare clasice, dar și-a amplificat acțiunile ce țin de războiul hibrid precum propaganda și activizarea politică a „coloanei a cincea” de politicieni pro-ruși. Tot aici pot fi incluse și declarațiile și acțiunile cu caracter militar disuasiv pe care forțele ruse împreună cu cele transnistrene le efectuează ocazional.

Revenind în prezent la noul concept de politică externă, inclusiv folosirea preventivă a forței militare, ce a intrat în vigoare la finele lunii martie. Astfel noul document semnat de liderul de la Kremlin, Vladimir Putin, prevede posibilitatea ca Rusia să-și poată folosi forțele armate pentru a preveni un atac asupra Rusiei și a aliaților săi. De asemenea, conform acestui conceput, statele care vor manifesta în opinia Moscovei atitudini ostile față de rușii din străinătate, iar Republicii Moldova i s-a atras de nenumărate ori atenția de la Moscova, ar intra în categoria „țărilor neprietenoase”.

„Federația Rusă își stabilește ca sarcină protecția efectivă a drepturilor și libertăților rușilor din străinătate și întărirea poziției limbii ruse în lume. Atitudinea Federației Ruse față de alte state va fi determinată de natura politicii lor – constructivă, neutră sau neprietenoasă”, se arată în conceptul de politică externă aprobat de Putin.

În concluzie, Rusia consideră Republica Moldova un stat cu aspirații contradictorii intereselor ei și își rezervă dreptul de a acționa sub orice formă pentru a apăra interesele cetățenilor ruși, inclusiv cei din Republica Moldova.

UE și NATO, aliați de viitor

Direcția principală dictată de alegerea prin vot democratic la 21 iulie 2021 este integrarea europeană. Astfel că toată Strategia de Securitate Națională trebuie să reflecte acest lucru. UE este un actor cu interese opuse Rusiei care vizează în primul rând sprijinirea economică a Republicii Moldova. Contrar Rusiei care își dorește ca statele ex-sovietice să facă parte expres din sfera sa de influență, UE este un actor care lasă la latitudinea țărilor aspirante această decizie. De altfel, procesul de integrare este unul extrem de dificil care necesită reforme și trecerea a multor teste și bariere.

În mare parte, cupola militară a UE este asigurată de Alianța Nord-Atlantică, cea mai puternică alianță militară la nivel global a momentului. Interesele celor două entități converg și multe dintre statele UE sunt și membre ale NATO. Cutumiar, aderarea la UE se face în general după intrarea unei țări în NATO. Nu este o condiție absolut necesară. Cu toate acestea, articolul 11 din Constituția Republicii Moldova cu privire la neutralitatea militară a țării împiedică Republica Moldova să facă parte din această alianță militară defensivă.

Contextul regional dictat de militarismul Rusiei a arătat, la fel ca și în cazul Ucrainei, că neutralitatea devine caducă în fața dorințelor neo-imperialiste a unor actori precum Federația Rusă. De altfel, articolul în cauză este unul redundant, deoarece Republica Moldova nu are capacități militare de atac, iar în imediata apropiere se află România și Ucraina, țări tradițional partenere care dispun de forțe militare impresionante.

Mai mult, neutralitatea înseamnă de facto capacitatea țărilor de a-și asigura singură securitatea, prin investiții majore în sectorul de apărare, ceea ce nu a fost deloc cazul Republicii Moldova, ba am putea spune că din contra, din cauza unor actori politici interni favorabili Moscovei.

Astfel, articolul 11 din Constituție nu poate servi decât intereselor Federației Ruse de a ține departe Republica Moldova de o alianță firească cu NATO și de relații militare consolidate cu vecinii lor cu armate profesioniste și bine dotate.

România și Ucraina, vecini și parteneri strategici

Includerea României ca partener strategic este o condiție sine quo non în noua Strategie de Securitate Națională. Vorbim aici în primul rând de afinitățile de limbă, cultură și tradiții, dar și de chestiuni pragmatice de natură socio-economică și politico-militară. Dar să le luăm pe rând.

România are deja peste un milion de cetățeni români în acte în Republica Moldova, ceea ce reprezintă circa 40% din totalul populației. Acest lucru constituie o bază arhi-suficientă ca România să aibă o atitudine de sprijin în orice fel de condiții. De altfel, România se evidențiază ca primul partener comercial al Republicii Moldova încă din 2015, imediat după ce Rusia a introdus embargoul de dinaintea semnării Acordului de Asociere UE-Republica Moldova.

De asemenea, de atunci România a fost cel mai puternic avocat al Republicii Moldova la Bruxelles, în ciuda oricăror regimuri politice care s-au perindat la guvernare la București. De altfel, pentru România, integrarea europeană a Republicii Moldova în UE reprezintă al treilea obiectiv major de țară, după aderarea acestei țări la NATO în 2004 și apoi la UE în 2007. Investițiile românești sunt cele mai semnificative, iar România reprezintă poarta de intrare în UE și singura țară europeană cu interconectare directă la Republica Moldova. Expertiza și experiență europeană a României poate fi preluată oricând la Chișinău pentru a accelera procesul de integrare europeană. Asistența permanentă și neîntârziată pe toate palierele în momente de criză face din România un partener strategic indispensabil pentru Republica Moldova, pentru care parteneriatul-strategic cu România ar trebui să fie menționat expres ca linie directorie principală în noua Strategie de Securitate Națională.

În ceea ce privește Ucraina, invazia rusă a scos la iveală necesitatea aprofundării unor relații ce ar trebui să tindă spre un parteneriat strategic. Ajutorul dat de Republica Moldova în cele mai grele momente ar trebui să deschidă calea unor relații privilegiate cu Ucraina. Apărarea militară și securitatea Republicii Moldova depinde de aproape un an și jumătate de luptele grele pe care soldații ucraineni le dau cu armata rusă. Fără sprijinul militar indirect al Ucrainei, Republica Moldova s-ar fi aflat într-o situație de pericol militar iminent la care nici măcar România, fără acordul NATO și UE, nu ar fi putut interveni.

Totodată, soarta dosarului transnistrean și negocierile pentru rezolvarea lui depinde foarte mult de soarta acestui război. În cazul unei victorii ucrainene este greu de crezut că regiunea separatistă transnistreană va păstra același status quo menținut de circa 31 de ani.

Rolul Rusiei ar fi diminuat, iar scenariul procesului de reintegrare a regiunii ar fi unul foarte probabil. Este greu de crezut că Ucraina va dori o regiune separatistă în coasta sa, așa cum se întâmplă în prezent, fiind forțată să rețină o parte din trupele sale pe segment transnistrean de graniță pentru a fi sigură că nu vor exista lovituri-surpriză dinspre acest flanc.

Totodată, reconstrucția Ucrainei ar putea oferi oportunități de afaceri și pentru Republica Moldova ca stat de graniță și prin prisma serviciilor care ar putea fi oferite. Nu în ultimul rând, cu două armate puternice din partea vecinilor săi, Republica Moldova ar intra sub o cupolă de securitate mult mai mare, fapt care va permite în primul rând atragerea investitorilor străini.

Parteneriatul cu SUA, „prioritate zero”

„Upgradarea” de la dialog strategic la parteneriat strategic ar trebui să fie „prioritatea zero” ce ar trebui să se regăsească în noua Strategie de Securitate Națională. Punerea Republicii Moldova în rândul partenerilor SUA ar betona componenta de securitate și apărare pentru Republica Moldova și ar atrage investiții extrem de importante pentru dezvoltarea statului.

Cel mai bun exemplu este România, care are un parteneriat strategic cu SUA și are deja trei baze militare în care se află soldați americani – Kogălniceanu, Deveselu și Câmpia Turzii - ceea ce îi conferă o siguranță maximă și o bază sigură de dezvoltare economică prin investiții americane majore, fapt ce s-a reflectat în toate statisticile din ultima decadă cu creșteri economice anuale de circa 5%. Același model l-ar putea urma și Republica Moldova, de aceea este imperios necesar ca SSN să aibă inclus clar această viziune de parteneriat strategic cu SUA ca țintă pentru viitorul apropiat.

De asemenea, acest lucru s-ar putea reflecta și în viitoarele planuri de securitate pe care SUA le pregătesc pentru România cu extensie spre Republica Moldova. Ne referim aici la reactoarele nucleare modulare (SMR-small modular reactors), menite să ofere energie nucleară, un sector energetic fără carbon și un viitor cu zero emisii. De altfel, SUA și-au arătat angajamentul față de Republica Moldova prin investiții de circa două miliarde de dolari în ultimele trei decade. Asta face din SUA unul dintre cei mai mari donatori și investitori în Republica Moldova, fapt ce nu poate aduce decât prosperitate și bunăstare. De asemenea, programele de modernizare a Armatei naționale au nevoie de experiența și ajutorul SUA, unul dintre liderii incontestabili la nivel mondial pe acest segment.

Nu în ultimul rând, Republica Moldova are nevoie de o relație bună cu Turcia, un partener important economic. De asemenea, interesele Turciei de a păstra etnicitatea găgăuzilor poate fi un atu în relația cu Ankara. Ba mai mult, Turcia are o bogată experiență în dezvoltarea infrastructurii, firmele turcești fiind foarte active deja pe acest palier în Republica Moldova. Interesul Turciei pentru Moldova, în spiritul respectării alegerii parcursului european al Chișinăului, nu poate fi decât în beneficiul Republicii Moldova, care ar putea aprofunda relația cu Ankara chiar și pe linie militară, acolo unde experiența și tehnologiile militare dezvoltate de Turcia și-au dovedit eficiența în conflictul din Nagorno-Karabah și Ucraina, prin intermediul dronelor Bayraktar.

În concluzie, Republica Moldova va trebui să arate fermitate și să definească foarte clar, fără a lăsa loc de ambiguități, care sunt actorii și interese lor, astfel că formularea vizavi de fiecare dintre ei să nu mai lase loc de interpretări. Republica Moldova trebuie să aleagă o formulare hotărâtă și curajoasă, care să denote cine îi sunt aliații și cine îi sunt adversarii în acest deziderat final și proiect de țară care se numește aderarea la Uniunea Europeană până în 2030.

PISA

Platforma pentru Inițiative
de Securitate și Apărare

STRATEGIA DE SECURITATE NAȚIONALĂ:

**REFLECTAREA INTERESESELOR
ACTORILOR MAJORI ÎN REPUBLICA
MOLDOVA ȘI RAPORTAREA
CHIȘINĂULUI LA ACESTEA ÎN
CONTEXTUL ACTUAL REGIONAL**

Mădălin Necșuțu

editorialist, jurnalist TVR
Moldova

ABOUT US

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer id dolor vel odio pellentesque luctus. Vivamus suscipit, nisi a malesuada rutrum, metus erat volutpat nisl, ut ornare dolor neque ac lorem. Vestibulum euismod, nisi vel pretium aliquam, quam tellus vestibulum lacus, nec tempor mauris arcu non lectus. Morbi a dictum augue, non gravida ante. Vestibulum ut posuere augue. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aliquam erat volutpat. Etiam non lacinia enim, vel ultricies sapien. Nulla accumsan ac nibh vitae dignissim. Donec aliquet in elit iaculis consequat. Nulla in fringilla odio, eget aliquet libero. Proin non tellus ac dui tempus laoreet sit amet ac neque. Donec non sem id purus ullamcorper aliquam in eu risus. Fusce ac vulputate nibh. Proin at est purus. Nullam sit amet mauris nec nisl sollicitudin sodales vel ac massa. Curabitur nec mauris neque. Donec pellentesque justo quis augue pharetra, quis mollis purus tempus. Nunc molestie imperdiet sem ut sagittis. Duis et enim a lacus venenatis ultrices. Ut consequat tellus at mauris eleifend, sit amet pharetra purus ullamcorper.

Arowwai Industries

Contact Us For Inquiries

www.reallygreatsite.com

hello@reallygreatsite.com

+123-456-7890